PL-15 7
5/12/5

J. A. Baťa

V deníku „Moravské slovo" počíná vycházeti řada charakteristik vůdčích osobností moravského průmyslu, zahájená článkem, který pro jeho zajímavost citujeme:

Týden nato, kdy pod dunivou ranou letadla, jíž se končil život Tomáše Batě, se ještě chvěl celý Zlín a s ním republika, navštívil nového šéfa největších obuvnických závodů na světě jistý starý, zkušený továrník. „Pane," povídá, „nezávidím vám. Býti na vašem místě bych nechtěl!"

„Proč?"

„Když to neudržíte jak to je, řeknou lidé: Ovšem! To není Tomáš! Ten si věděl rady a ten by si také dovedl poradit! Když to udržíte, řeknou si: Ovšem, Tomáš to uspořádal tak dokonale, že to ten druhý vůbec nemůže pokazit."

Přešel rok a stalo se to, nač si netroufal myslit ani onen chytrý a zkušený podnikatel, ani kdokoliv jiný z republiky, ba ani velmi dobří známí nového šéfa. Ukázalo se, že je tu třetí možnost, s níž se nepočítalo. Velké závody vyrostly ještě ve větší.

Nevyrostly ovšem samotny. Vyrostly proto, že v roce zkoušky, v jednom z nejhorších období hospodářství v nich, vyrostl a dorostl nový šéf, nový Baťa.

Odpovědnost, která padla Janu Antonínu Baťovi na krk, nalezla muže, který sice něco unese, ale způsob, jak se s ní dovedl rychle vypořádat a jak rychle dovedl dáti závodům vlastní směr, přece jen překvapil a to i ty, kteří ho znali dříve. Bylo to překvapení, příjemné pro ty, kteří přáli i závodům i čsl. průmyslu a konsumentům onen ustavičný pokrok ve službě, za který ručil Tomáš, a nepříjemné pro ty, kteří si z nejrůznějších důvodů přáli opak. Dá se dokonce říci, že to bylo poslední a největší překvapení, jež Tomáš Baťa připravil (jak to bylo jeho zvykem), neboť tento dokonalý znalec a trenér mužů věděl dokonale, co dělá, když předával ty svoje „housle".

J. A. Baťa si na svého staršího bratra rozhodně nemůže stěžovat, že by ho zhýčkal mazlením nebo, že by mu nebyl dal příležitost okusit práce i světa. Posílal ho s neobyčejnou oblibou na nejhorší místa, zpravidla taková, kde nebylo nic a kde jeho fantasie již viděla běžící továrny a rozsáhlé obchody. Tak se stalo, že všechno, cokoliv se člověku může v práci a v obchodě přihodit (vždycky to totiž není pouze úspěch a vydělávání peněz) měl Jan A. Baťa za sebou již v tuze mladých letech.

Podle vžité tradice přišel do styku s prvními kopyty ve velmi útlém věku a to jednak ve Zlíně a jednak v Německu. Z této doby si odnesl zkušenost, jak předejíti houseru v kříži, který pronásleduje začátečníky při cvikání, a velmi živý a osobní názor na správnou a nesprávnou botu.

Jaké důvody to byly, jež Tomáše přiměly, aby ho nechal bez dolaru v kapse v Americe umývat nádobí a prodávat zeleninu, to se už asi nedovíme. Snad se chtěl dovědět (jak to s oblibou dělával), co z toho pokusu nakonec vyjde. Vyšlo z toho to, že za nějaký čas patřil Jan mezi nejlepší vypalovače z obuvnických továren v Newarku. Protože firma T. & A. Baťa ve Zlíně si dobrých vypalovačů velmi vážila, dostal se zase nazpět. Brzy nato rostly ve Zlíně nové obuvnické dílny jako houby po dešti.

K obuvi je třeba, jak známo, kůže a kůže se rodí, jak známo, na dobytku. Nejvíce dobytka (a revolucí), jak známo, je v Jižní Americe. Proto poslal Tomáš Jana do těchto příjemných končin nakupovat kůže a zařídit věci, aby mezi argentinskou krávu a zlínské boty se nenatlačilo příliš mnoho zprostředkovatelů. Od kůže není daleko ke kožešnictví. Hotové boty je třeba dopravovat a prodávat. Proto ušetřil Tomáš svému bratrovi řádnou porci praktických zkušeností i v tomto směru, takže poznal, jak lze na těchto polích peníze strácet i vydělat. A nato mu svěřil budoucnost — zorganisování konstruktérského výzkumnictví a strojnictví. A potom zemřel, ponechav Janovi odpovědnost za vše. Poslal ho, podle starého zvyku, na nejhorší místo.

V J. A. Baťovi se projevuje, kromě základních Baťových vlastností, zděděných po otci, dědictví matčino — celá impulsivita moravského Slovácka. Baťova matka (Bůh chraň nazvat ji stařenkou — má teprve 76 roků), pocházející z Osvětiman, by nikdy neodpustila synovi, kdyby ji nevyvedl o musice (jako ona říká plesům) do kola a syn by jí tuto bolest také neudělal. Vysoký, ramenatý, s vlasy jako zralé obilí a s modrýma očima, je Jan A. Baťa přímo zosobněním moravského Slováčka, jehož mužové dovedou z celé republiky nejlépe zpívat, nejlépe se rvát a nejlépe pracovat, kteří zrovna hoří ctižádostí jednat, uplatnit se, probít se. Kdo napsal o Slovanech, že mají holubičí povahu, ten asi nikdy nebyl na moravském Slováčku. Není proto divu, že po jednom roce jeho vedení Zlín roste ještě prudčeji a šíří se směrem na Slováčko, k Baťovu, chce zregulovat a usplavnit Moravu k Hodonínu a odtud k Břeclavi, na Slovensko do Bratislavy a do Dunaje. Krev se nezapře.

J. A. Baťa, který na svém místě umí dokonale jednat ve smyslu velmi rozumného přísloví: Bratr nebratr, s hrušky dolů — dovedl podnítiti u svých spolupracovníků nejen disciplinu a vědomí odpovědnosti, ale také nadšení a věrnost. Stojí s ním a za ním, protože cítí, že tento muž je má rád, že je na ně hrdý a že jim věří, že se společně s ním prosekají z každé situace. J. A. Baťa (který se potají trápí pouze pro jedinou věc — pro svých 35 roků, ač tato nesnáz se rok od roku bude zlepšovat) obdržel nejkrásnější příležitost, jaká kdy byla dána českému podnikateli: vytvořiti ucelené dílo, jež by se stalo hospodářsky, sociálně a kulturně vzorem. Je mnoho polí lidské práce a lidského snažení, na nichž je třeba ještě býti průkopníkem. A třebaže je to nesnadné a těžké, je to nádherné býti jím. *ín.*

Baťa

Do oraček

doporučujeme Vám tyto pevné boty z mastné kůže. —

S trvanlivou gumovou podešví

Kč 29.-

S jadrnou kořenou podešví

Kč 39.-

Špatný stav řepy

Povětrnostní poměry byly i v uplynulém týdnu nepříznivé vývoji řepy. Srážky byly jen nepatrné, počasí bylo většinou suché a chladné. Chrást žloutne a usychá, váhy kořene přibývá jen málo. Cukernatost je sice nadprůměrná a dosud největší za posledních 10 let, avšak při nízké váze kořene bude výtěžek cukru značně menší než jiná leta.

Průměrná váha chrástu klesla v uplynulém zkušebním týdnu v Čechách o 28 gramů na 352 gramy, takže je o 34 g menší než desítiletý průměr. Ve východní oblasti klesla váha chrástu o 15 g na 284 g, kdežto desítiletý průměr je 382 gramů. V průměru celé republiky je váha chrástu 326 gramů, tedy o 60 gramů menší než desítiletý průměr.

V Čechách stoupla váha kořene za uplynulý týden na 402 gramy a je o 42 gramů menší než desítiletý průměr. Ve východní oblasti se zvýšila váha kořene o 15 gramů na 331 gramů, kdežto desítiletý průměr je 445 gramů. Je tedy váha kořene ve východní oblasti značně menší než v Čechách. V průměru celé republiky váží kořen 375 gramů a desítiletý průměr 444 gramů.

Cukernatost je vyšší ve východní oblasti než v Čechách. V Čechách stoupla cukernatost za uplynulý týden na 17.94 procent, kdežto desítiletý průměr je pouze 16.9 procent, ve východní oblasti na 17.98 procent proti desítiletému průměru 16.83 procent. V průměru celé republiky je cukernatost 17.95 procent proti desítileté průměrné cukernatosti 16.88 procent. Obsah cukru v řepě je v Čechách 72.1 gram, kdežto desítiletý průměr je 75 gramů. Ve východní oblasti je váha cukru v řepě 59.5 gramu proti desítiletému průměru 74.9 gramů. Je tedy v Čechách obsah cukru v řepě jen málo menší než desítiletý průměr, zato značný pokles připadá na východní oblast. V průměru celé republiky je váha cukru v řepě 67.3 gramu, proti desítiletému průměru 74.9 gramu. Na Moravě je nejtěžší kořen na severní Moravě, kde váží 371 gramů proti 433 gramům loni, nejlehčí na jižní Moravě a to 296 gramů proti 278 gramům loni. Na střední Moravě je váha kořene 350 g proti 428 g loni. Největší cukernatost je na střední Moravě a to 18.80 proc. proti 16.85 proc. loni, na severní Moravě 18.27 proc. proti 17.75 proc. loni a na jižní Moravě 17.24 proc., stejně jako loni.

Jako velmi dobrý označilo stav řepy ze 104 cukrovarů pouze 1 procento (loni 8 procent), za dobrý 36 proc. (loni 64 proc.), za uspokojivý 50 proc. (loni 24 proc.) a za špatný 13 procent (loni jen 4 proc.).

Zahraniční obchod československý v srpnu

Zahraniční obchod československý v srpnu se nijak nezlepšil. Úhrnná hodnota dovozu byla 645.2 milionů Kč, úhrnná hodnota vývozu 444 milionů Kč. Je tedy obchodní bilance v srpnu pasivní 201 miliony Kč. V srpnu se však dovezlo opět mincovního zlata za 219.5 milionů Kč, takže hodnota čistého obchodu se zbožím za srpen po odečtení dovozu mincovního zlata činí Kč 425.7, čímž se ovšem stává obchodní bilance aktivní 18.38 mil. Kč. Loni v srpnu byla hodnota dovozu zboží 482 mil. (o 57 mil větší než letos), hodnota vývozu zboží 510 milionů (o 66 milionů větší než letos), takže obchodní bilance byla aktivní 28 miliony Kč. Celkový rozsah čistého obchodu se zbožím za srpen je 869.7 mil. Kč, kdežto loni v srpnu byl 992 mil. Kč. Proti letošnímu červenci je obrat v srpnu menší o 217 milionů Kč. Zmenšil se proti červenci zvláště dovoz potravin a nápojů o 80 milionů Kč, surovin o 47 milionů Kč a hotových výrobků o 29 mil. Kč. Průmyslových výrobků se vyvezlo v srpnu o 39 milionů Kč méně než v červenci, potravin o 9 mil. Kč méně. Zvláště značný pokles připadá na vývoz výrobků železářských, který je o 20 milionů menší než v červenci, a strojařských o 9 mil. Kč méně. Cukru se vyvezlo také méně a hodnota tohoto vývozu klesla o 10 milionů Kč, uhlí o 7 milionů Kč.

Za uplynulých osm měsíců je bilance čistého obchodu se zbožím pasivní částkou 45.3 mil. Kč proti loňským 228 milionům Kč. Celková obchodní bilance (včetně mincovních kovů) je za prvních osm měsíců letos pasivní částkou 269.46 milionů Kč, loni byla pasivní 670.45 mil. Kč. Dovoz se proti loňsku značně omezil, neboť činí 3913.5 Kč milionů, kdežto loni byl 5470.5 milionů Kč, ale stejně i vývoz je značně menší a jeho hodnota je 3644 mil. Kč proti 4800 mil. Kč loni. Koží se letos v srpnu dovezlo za 2008 milionů Kč a za leden až srpen letos za 18.21 mil., kdežto loni pouze za 14 mil. Kč. Kůže a koženého zboží se v srpnu vyvezlo za 26.91 mil., v lednu až srpnu za 201.25 mil. Kč, kdežto za prvních osm měsíců loni za 398.12 mil. Kč.

Hodnota vývozu tedy opět klesla. Proti roku 1929 klesl vývoz za prvních osm měsíců o více než 8 miliard Kč, neboť letos činí pouze 3.5 miliardy Kč, kdežto roku 1929 byl 12.6 miliard Kč. Úměrně ovšem klesl i dovoz, jehož hodnota je letos za osm měsíců 3.6 miliardy, roku 1929 byla 13.1 miliard. Z toho je zřejmo, že je nutno učiniti vše, aby se pokles vývozu zastavil, udržela naše domácí odbytiště a hledaly možnosti nového odbytu.

Soutěž umělec

15.000 Kč za Baťův umělecký pl

Moderní obchod zápasí ustavičně o nejúčinnější výraz, kterým by informoval miliony lidí o své práci a službě. V zemích, kde vysoká civilisace vytvořila vysoký stupeň lidového blahobytu, podařilo se modernímu obchodu nalézti nejúčinnější výraz v obraze — v plakátu. Je to plakát, který co nejjednoduššími tvary a prostředky vyjadřuje jednak výrobek a jednak onen kus životního prostředí a životní radosti, jež je s ním nerozlučně spojen. Toto umění, zúčastňující se aktivně obchodního ruchu, vytvořilo na př. v Americe a ve Francii plakáty světového významu, jejichž vliv jak na obyvatelstvo země a na její obchodní život se stal patrným.

Tyto plakáty pomohly vytvořiti úplně nové a užitečné zvyky: změnily svou sugestivní silou povahy, žádající si nového,